Србобран излази:
СРЕДОМ и СУБОТОМ.
Предплату примаю све ц. кр. поште, познати скупитељи и уредничство (грчка улица, у кући брой 1491).
Рукописи невраћаю се натраг.

СРБОБРАН

Предплатне цене:
на три месеца 2 ф. 50 н. на по год. 5 ф., на год. 10 ф. а. вр.
За огласе плаћа се за оно место, кое један ред из петита заузима за сваки пут по 5 н., и сваки пут по 30 нов. штемплариие.

ГОД. IV. У НОВОМ САДУ У СУБОТУ 14. НОВЕМБРА 1864. БРОЙ 41.

Политични преглед.

Оно, што е найважние од свию предмета парламента талиянског било: да ли да се у Флоренц престолница премести, или у Турину да остане, рѣшено е великом већином гласова (317 против 70), у смислу талиянско-француског уговора, т. е. да се из Турина у Флоренц преместити има.

Почем су сви корифеи талиянске политике, кои за, кои против премештаня говорили, навешћемо мнѣня и савѣте нѣких, кои од смѣшног чак до лудог долазе. Херцог од Сан Донато савѣтовао е, да се престолница у Неаполь пренесе, зато, што су Неапольци краля Виктора Емануила онако ентузиастично дочекали. Ђенерал Пинели, тако е у свом претераном талиянизму забасао, да е парламенту предлог учинио, да Аустрию приморају по начелу немешаня, да Млетке остави. Овай луд предлог наравно да е одбиен био, и то од министра и ђенерала Ламарморе, кои се е особито у последньим приликама као попустльив дипломат показао.

Од важниих гласова, кои су последньих дана (пре коначног рѣшеня) против конвенциие били, споменућемо посланика Текиіо. Он вели, да е после смрти Кавура талиянска политика рђав правац узела; она е свой главни предмет из очию изгубила, кои подпуна независност бити мора, слѣдователно освоенѣ Млетака. Преко Млетака мора се у Рим ићи. Лудост е, на унутарнѣ добро устройство мислити, пре него што се савршена независност неизвоюе. Само кад се ово у дѣло приведе, могуће ће бити о единству Италие мислити. Не у Флоренц, ако е могуће, треба престолницу у Брешчию преместити, на млетачку границу. Треба се угледати на Петра Великог, кои е свою престолницу на капию онда тако моћне Шведске поставио, и овим гениялним кораком побѣду Русие осигурао. Тако е Текиіо о премештаню престолнице у парламенту умствовао. За њим е говорио бивши министар Ратаци за конвенцию, и свой е назор слѣдећим аргументима подкреплявао:

Уговор (конвенция) уништуе тай назор, да римско питанѣ све католичке силе рѣшавати мораю. Кад е Француска први пут сама са Италиіом о том радила, то може прилика доћи, кад ћемо е ми сами рѣшавати. Кад престане француска посада у Риму, нестаће найвеће препреке, коя нам е на путу у Рим стояла. Као год што смо сад уговоре утврдили, да посада престане, тако можемо други пут за друге случаеве уговоре начинити. Опоменимо се, да Француской не лежи у интересу у нашем дѣлу на путу нам стояти, опоменимо се, да е крв нѣних синова на нашем разбоишту текла. Гибанѣ явног мнѣня у Европи, кад се глас о конвенции разнео, доказ е зато. — Долазим на премештанѣ престолнице. Оно ће к томе служити, да ће у страном свѣту предрасуду уништити: да се е Италия анексиіом на Пиемонт конституирала, а не обштом народном вольом. А неможе се ни то одрицати, да е постояла и у земльи та предрасуда, због кое су се многе тежкоће и неприлике централной администрации у Турину приписивале. Найболѣ е средство против тих предрасуда премештай престолнице. У Флоренцу ћемо мирние разговарати, и нећемо се о том питати: где се ко родио.

Осим ових, било е іош говора и говорника, кои би достойни спомена били, но кад е ствар већ свршена, и по вольи оних изпала, кои конвенцию бранише, нећемо их све напоминяти; ер и они за и они против, сви садржаваю таке црте у себи, у коима се Наполеон огледа. —

Рѣшено е дакле питанѣ, што се премештаня престолнице тиче; али сад іош остаю друге точке конвенциие, кое како од стране Француске, тако и од Италие — Виктора Емануила треба изпунѣне да буду, и при чему ће се и друга коя католичка сила — звана или незвана умѣшати.

Шпания, ево већ сад очевидне знаке незадовольства спрама Италии показуе, ер у Мадриду се већ збильски разговори о том воде: ако Француска посада остави Рим, да га мораю они посѣсти! Кральица Изабела дѣли ове мисли са онима, кои су их іой први предложили (?)

Ову е вѣст француски посланик Барот у Мадриду управо на цара оправио, ком тай глас ние поволян био, и кои е како се чуе, сасвим отворено своме посланику одговорио, да би Француска томе кораку Шпание силом против стала.

Толико о талиянской ствари, коя таку ларму у свету о себи направи, а у дѣлу іош ништа од нѣ невидосмо.

„Ко е близу Зевса, нек се грома бои.“ Друин де Лис млого споменути министар француски, и у млогим досадашньим пословима десна рука императора, у великой се запари налази због неких грубих одговора и разчланяваня француског листа „ла Франс“ у предпоследньой беседи Ламарморе. Цар му е сам телеграфисао о речима нѣговог органа ово: „говор „ла Франса“ сажалѣня е достоян.“ Министар е ово разумѣо, и дао е у „Конституционелу“ извѣштай „ла Франса“ о оне четири ноте, кое су против Италие биле дементирати. Овай министар вели се, да чека само док се дебате у Турину сврше, па ће онда едну изяснителну, а од части и протестуюћу депешу, на француског посланика у Турину, барона Маларета оправити, у коіой намерава о споменутим нотама и о свом учешћу у конвенции обширно разясненѣ — управо обрану за себе дати (?) Но врло е сумньиво да ће край талиянских дебата г. Друина де Лиса на том месту застати, где се сад налази? Цар се бар за сада, Талиянима здраво наклонѣн указуе. —

Немачки листови іош непрестано свою шлезвичко-холштинску ствар с таком ватром претресаю, да би човек помишляо, да од войводе и надвойводе Аугустенбуржког и Олденбуржког спасение целог немачког савеза зависи.

Ми, кои смо ову ствар онако пропратили, како е као нас нетичућа се заслуживала,, оставлямо е дотле, да се они ньоме забавляю, кои су е покренули, док е опет какав нов догађай у том виду не появи, да смо дужни на ню позорност и наших читалаца обратити.

Пре кратког времена споменули смо у нашем листу, као неку новост из Драждана, да е Русия претећу ноту кралю Саксонском због прикриваня польских бегунаца послала. Обширно е о том догађаю у више бечких листова говорено било, но први е био „Вандерер“ кои е ту новост донео.

Овай ултрамађарски но немачким езиком издавани лист, трудио се и лане и ове године, а вальда ће и докле га год узтрае (?) све што е год славенско — изузимаући оне, кои се са мислима „гросмађарорсага“ слажу, — пред страним светом окаляти и омразити.

Нота, кою е измислио: да Русия иште да се саксонски министар Байст са свог места уклони, што ние руском ђенералу Коцебу по жельи онако са Поляцима поступао, како би руской влади годило, и да дотле саксонски конзул у Варшави неће припознат бити, пакостна е измишльотина горенаведеног мађарског листа била, кою петроградске „Дайче Цайтунг“ као лаж опровргаваю.

Из сѣверне Америке дошао е поуздани глас, да е Линколн опет за предсѣдника сѣверних држава са толиком већином гласова изабран, коя е досад у Америци нечувена. 130.000 гласача било е, дочем досада никад ни сто хиляда гласова ние било.

Ово е за унию велика срећа, о коіой смо више пута у овом листу говорили; сад видимо, да наше ондашнѣ назоре и већи европски журнали одобраваю, и едино спасение уние, у енержии неуморног Линколна предпоставляю.

На сѣверозападу провинция Невада, коя е у брой сѣверних држава ушла, велики е извор богатства за унию. У Невади се сребрни рудокопи у великом брою налазе. Сто милиона долара — двеста милиона ф. а. вр. — ваде се сваке године из невадских сребрних руда. Осим тога богата е иста провинция и на другим продуктима, кои готово толику суму годишнѣ износе.

Увршћенѣ Неваде у брой сѣверних држава, едиствено е заслуга Линколна.

Одбор за адресу и опозиция.

Од постанка февруарског патента па до данас много е са свию страна влада нападана била, и едино су се њой сви узроци приписивали, кад е држава под коим теретом стеняла, или управо рећи што еднако под теретима трпи.

Савѣтника е било свакояки; а найвише оних, кои све што из Беча долази црно гледе. Предрасуда, ние никад добар или што е нуждние праведан судия била; овде найманѣ.

Ми неустаемо са овим уводом као бранители владе из удвораваня, него зато што смо увек вѣровали, да ако е влада кадгод кою погрѣшку и учинила, учинила ю е по слабости човечиіой или по заповедаюћой нужди околности, а не по злой намери, као што су нѣни противници при свакой найманьой прилици, говорили.

Ево сад найболѣ прилике, да се свачия дѣла одкрию, каква су. Царевинско веће већ ради, а до скора, како се тврдо надамо, видићемо и хрватски и угарски сабор, коим ће путем поћи.

За сада ћемо свою позорност на оно обратити што е већ ту. Наспоменули смо, да е већ избор, за одбор кои ће адресу као одговор на престолну беседу Нѣговог Величества сачинити, ясно засведочио, каква е већина у царевинском већу. Но будући е познато, да су влади противни листови свакояке приповедке, што се тицало избора посланика за „райхсрат“, по свету разносили: то мислимо да ћемо их по ньиовим дѣлима найболѣ познати, и наводимо ньиово понашанѣ при разним дискусиjама. Доцния радня одкриће нам их іош болѣ.

„Већ неделя дана,“ говори „Ботшафтер“ како у престолници парламентарни живот тече, и сад се већ дае прогностикон (предвазвештай) начинити, како ће садашня седница изпасти. Карактеристични знамен парламентарне ситуациие, чини се да нам дае ту радостну оскудицу, што нема великих противности и поям о опозиции и о министерской странки, тако е абстрактан, да га нестае, чим га критичним оком погледиш. Опозиция се мора у конкретним (опредѣлѣним, битним) питаньма показати, ако мисли да е явно мнѣнѣ с ньоме, а не да се као сиротни Диоген у светлости декламация сунча, него дѣлом треба да посведочи, да е влада у опредѣлѣним питаньма опредѣлене дужности пренебрегла. Адреса, коіом ће престолна бесѣда одговорена бити, показуе мѣрило постоећих противности. Ер као што е престолна беседа израз владине политике, тако мора адреса израз заступничтва народног бити. Ту би дакле била прилика за опозицию, да свое мнѣнѣ против министериялне странке заступа и до уваженя уздигне. Но саветованя при одбору за адресу непоказую никакве разлике у мнѣню нѣних чланова; ер све штогод опозиция жели, то исто и министарству приятельска странка хоће. Ми се радуемо, да е тако; то и министарству, али и заступничству народа на чест служи. Прво показуе, да министарство явно мнѣнѣ разуме сад као и пре при себи задржати, а друго потврђуе подпуни мир, кои између заступничтва и владе влада.

Узмимо поедине точке, кое е досад одбор претресао, па нећемо ниедне наћи, што е одбор усвоио, да неби и влада спокойно подписала. Прва точка садржава правилни годишньи повратак ужег райкрата, као емство за уставно станѣ с ове стране Литаве (у Аустрии). Та и влада е сама то исто у престолной бесѣди означила, ер е изявила, да ће одмах за цѣлокупним и ужи райкрат као за законодавне послове сазвати. Заступничство може се у том смотреню онаким изразом послужити, какав му се допадне. Влада ће и найоштрий израз с мирном савешћу примити. Због овог питаня многи су се жестили, као да хоће што од владе насилно да добию, а она то сама од себе дае.

Друго мѣсто заузима угарско питанѣ. И у том се сви слажу по ономе, како е у престолной беседи означено. Ако адреса буде рекла, да се сазиванѣ хрватског и унгарског сабора неможе довольно препоручити; то говори влади из душе. Ер ко већма осећа него влада ово недовршено станѣ, кое се само прекинућу уставног живота у двема источним земльама круне приписати има? Она (влада) има морално обвезателство, да устав у целу државу уведе, и свуда да га обистини; она е свѣстна ове дужности, и мора дакле у интересу свога обвезателства желити, да редовна (нормална) одношеня, место провизорних у живот ступе.“

У том тону прелази „Ботшафтер“ од унутрашнѣ на споляшню политику владе, и приписуе све неприятне последице овом трогодишвѣм треню. Желя е владе вели, оба сабора: хрватски и угарски што пре сазвати, али време опредѣлити неможе, док сама са собом небуде на чисто, ер вели, да обеђа, да ће их за мѣсец или за два сазвати, па да іой други послови недопусте, каквой би грдньи изложена била?

Уобште „Ботшафтер“ мисли, да народно заступничство у царевинском већу неможе изкрение желѣ за устав имати, него што их сама влада има.

Ако заступничство у адреси спомене за устав у Млеткама и Галиции, нек буде уверено, да ће га и влада подпомагати; само нека се остави влади, да она за Галицию опредѣли време; али што се Млетака тиче, вели речени лист, то ни народно заступничство неће му друго значенѣ давати него „скромне желѣ.“

Ово питанѣ наравно да сада неможе повољно рѣшено бити, ер фриjулски догађаи и спреманя по целой Италии, немогу владу на то склонити, да оной земльи устав дае, коя се непрестано на революцию спрема.

У осталом што се год са правом уставношћу слагало буде, нема влада узрока народима недати; али буде ли се опет идеа у угарском сабору родила о собственом министарству финанцие и рата, то се по себи разуме, да ће едан рескрипт од 20 врсти из Беча доста бити, да посланике своим кућама упути.

И ми смо за устав и за слободу заузети; али нам неиде у главу, да док Мађари желе, да су равни с Бечом, остали да буду ньине слуге. У едной држави немогу две владе постояти. Држава, давно е припозната истина, мора се с поля и унутри као едан човек окретати; што хоће десна, несме — по разуму и неможе нехтети лева; а бечко и пештанско министарство рата и финанцие опоминю нас на старе теологе и философе кои су у едан исти мах два себи равна суштества за творце васелене предпоставляли, кои су едан с другим у вечной борби; ер едан хтеде зло, а други увек добро. —

За нас би заиста пештанска и бечка влада уеданпут, Ормузд и Ариман била, кои би себе таруећи, нас збильом у корен затрли! Но ми се неплашимо, да би у данашнѣ време до тога могло доћи.

Царевински савѣт.

Четврта сѣдница од 9. новембра.

Почетак у пола еданаест сати. Предсѣдник: Хазнер. На министарской клупи господа Шмерлинг, Бургер, Хайн, доцние Мечери и Лассер.

У ложи господског дома кнезови епископи Гурт и Лавант. Галерие су пуне.

Новодошавши посланици гроф Белкреди, Гринер, Копец, Посседарин, Бохатилу и Бран пап де Леменьи задаю вѣру.

Друштво сѣверне желѣзнице доставля свой записник од последнѣ главне скупштине.

Министар Бургер подноси два предлога да се узаконе.

Први се тиче обновленя поштанског уговора са Лойдом, — знаменитост овог уговора за пристаништа правда своту субвенцие коя се за исти иште.

Други се односи на уређенѣ пристойбина при пловидби како у малом тако и у великом. Од многих на то односећи се закона и наредби има кои се іоште од времена царице Терезие пишу, а многи и између времена француске владе. У целом поморству и на полю пристаништа нема нуждна единства у законодавству, и на малу пловидбу валяло би особиту позорност обратити.

Од посланика Хербста учинѣн предлог: „Да сви финанцийски предлози, кои су до данас кући поднешени, и кои ће предложени бити, да се увек едном одбору из девет чланова на претрес предати имаю“ готово е едногласно примлѣн.

У одма предузетом избору буду у одбор изабрани: Винтерштайн, Ташек, Рехбауер, Хопфен, Хербст, Кузиемски, Вениш, Комес Шмидт и Хасман.

За време избора дођу іоште министри Пленер и Франк, и шеф секцие Фрайхер Калхберг.

По извѣстию како е избор испао, упусти се др. Бергер у доказе, зашто е преће онай предлог због Рогавског учинио. (Да се сва акта нѣговог процеса едном одбору на претрес предаду). При погледу на празне клупе у дому, валя свако полаганѣ мандата кое ние своевольно било, строго испитати, особито ако се посланика они земаля тиче, кое се у изванредном станю налазе. Говорник ће вели разчленити, да за строги претрес поменутог случая важни узрока има.

При извѣштаю изгублѣни мандата у сѣдници од 4. Нов. вели да председник код Рогавског ние исту примѣдбу учинио као код остали, т. е. да ће се одма нов избор предузети. Сигурно е предсѣдник рад да и мнѣние дома саслуша.

Извѣстия, како е истрага против Рогавског довршена нема у актама. У допису државног министра стои само да е у оскудности доказа ослобођен; таково ослобођенѣ §. 287. казнимог закона непознае, ер говори о ослобођеню сбог оскудости доказа.

Говорник вели далѣ, да е и имао прилике видити издан цертификат ратног министарства од 8. септ. 1864.; исти е цертификат на радост финанц-министра био са жигом од едне форинте снабдѣвен (веселост), и у том цертификату стои, да се госп. Рогавски сбог обтуженог велеиздайства ослобађа. Ратно министарство при пресуди од 6. юл. о. год. ние вальда држало, да е Рогавски свой мандат услѣд тога изгубио; ово е тим више вероятние, кад се посмотри, да е поменути цертификат ратног министарства господину Рогавском као земльедржцу и посланику сабора и царевинског савѣта доставлѣн.

Кад су ратни судови год. 1848 и 49 владали, онда се сбог ньиове пресуде ние докторски град (достоинство) губио; аналогия данас у питаню стоећег случая сасвим е наблизу, и човек би упао у яке недослѣдности, кад би изрази ратни судова таке послѣдице имали. Рогавски е од ратног суда у ванредном станю осуђен.

Овде дакле питанѣ долази, да ли е 15. фебр. уведено ванредно станѣ законодаван, или само административан акт био. Говорник незна, одкуд се из законодавства обсадно станѣ доводи; у разним околностима била е влада о овом разних мисли. Обсадно станѣ осланя се на царски манифест од 12. февруара, и на обнародованѣ командуећег генерала у Галиции од 15. фебр. Царски е манифест уведен у записник државног закона; то е знаменито уедно и доказ, да су мѣре као законодавне сматране, кое е влада на основу §. 13. февруарског устава учинила, ер царевинско веће тада іоште се ние искупило било, премда овай §. 13-ти ние ни у царском манифесту, ни у обнародованю командуећег генерала напоменут.

Говорник се нада, да ће влада скорим ове мѣре основима оправдати. Била дакле ова мѣра законодавна или административна, у оба случая ишту се знаменити разлови; — ако е законодавна, онда се у чланку 3 о. патента споминѣ, да све истраге неки категория на ратне судове прелазити имаю, и будући да е Рогавски много пре тога затворен био, то ние онда могао военом суду предан бити.

Но влада нека каже, да е та мѣра само административна била?

Како е сад могуће, да се у таковом станю цивилни судови укину, а на ньиово мѣсто военни уведу? Ова загонетка са целим правничким знанѣм нада се рѣшити.

Онда су и пресуде ратних судова само административна мѣра, и за грађанске особе по грађанском закону особито по §. 17. саборског изборног реда без сваких овде и у грађанским законима изречених послѣдица; Рогавски дакле по 17. параграфу (коег говорник чита) свой мандат ние изгубио, ер под овим у 17. параграфу споменутим пресудама ние се пресуда военог суда него само пресуда грађанског суда — мислила.

Код военог суда недостаю сва средства казнимог поредка (St. P. O.) недостае начело обтуженя, и зато се од стране дома темельит разлог у овом случаю иште.

По 9. параграфу обнародоваюг патента од 15. фебр. уступа се право помилованя командуећем генералу; говорник неможе себи представити, да се то са достоянством уставног живота слаже, да едан генерал о губитку и негубитку мандата рѣшавати може. Нека изволи дакле дом у смислу нѣговог предлога претрес овога питаня предузети. (Свеобште одобренѣ.)

Са знатном већином упућуе затим посланички дом предлог Бергеров на едан одбор, кои ће се из оделеня изабрати.

Свршетак сѣднице у четврт на едан сат. Идућа сѣдница сутра.

Нацрт адресе господ. дома.

Кою саобштавамо у главним точкама у изводу.

Господски дом вѣрує, да благостанѣ Аустрие зависи од тога, ако свуда у живот ступи уставност кою е Нѣгово Величество своим народима милостиво даровало. Он се нада, да ће и у источной половини царства, на ново уставни живот започети.

Споминѣ се уговор кои е 29 марта у Мирамаре као фамилиярни пакт између Нѣговог Величества Франца Іосифа I. и Нѣговог брата, Макса, сада цара мехиканског учинѣн и подписан.

Честита далѣ дом господски Нѣговом Величеству храбра дѣла од аустрийске войске на суву и на мору у данском рату чинѣна; мир тако славно заключен; и услѣд тога приятельско сношенѣ аустрийског са осталим дворовима.

Признае госп. дом, да е изузетно станѣ у Галиции послѣдица изузетних догађая, али се нада да ће то до скора сасвим престати.

Увиђа зло станѣ финанциялно, кое е поред свию тежкоћа опет потребе државне подмиривало; одобрава предлог, за предрачуне 1865 и 1866, ер ће се само тако извѣстни рок сѣдницама царевинског вѣћа и сабора опредѣлити моћи. Господски ће дом оба предлога подпомоћи и уважити.

Споминѣ, да е више пута у сѣдницама господског дома о поправкама закона реч била, коя е смѣрала на олакшицу посредног пореза.

Велику важност на то полаже што су му преговори саобштени, кои Аустрию у господарственом обзиру са немачким савезом у единство доводе.

Све ће законе трудити се (госп. дом) да унапреди, кои на унапређенѣ благостаня државног иду; зато ће што пре предлог за ердельски гвоздени пут уставно у претрес узети.

Да све то што скорие сврши, утолико ће већма настояти, што ће одма после цѣлокупног ужи райхсрат сазван бити.

Нада се господски дом: да кад се већ готово при свршетку ове године, тако сяйним военим дѣлима царевина поносити може, да ће сигурно и у миру, у законодавной радньи у смислу единства и споразумленя исто тако славно окончати.

Адреса се овако заключує:

„И готови смо, за освећену особу нашег цара, за одржанѣ цѣлокупности монархие иманѣ и живот положити: и у нашим редовима важи чесло: благо, снага и слава Аустрие!

Овим осећанѣм одушевлѣн, и у овом осећаню радостног пристаяня свию под скиптром Хабсбуржким сѣдинѣних народа увѣрен, иће ће господски дом на рѣшенѣ даних му задатака.

Нека Бог благослови Аустрию! Нека штити и одржи Нѣгово Величество.

Сѣдница господског дома.

(10. новембра.) На министарским столицама: гроф Менсдорф, барон Мечери, гроф Надаждa, барон Бургер, ритер од Франк, ритер од Шмерлинг, од Пленер, барон од Калхберг.

Од заступничког дома поднешени предлози за буџет предаю се са дописом министра финанцие финанциялной комисии.

Дневни ред: претрес нацрта адрессе. Чита га известитель Минх-Белингхаузен.

Говори барон Розенфелд: Ердель се поносi, што е на судѣлованѣ у цѣлокупно вѣће позван. Захвалює се на найвишем отачском стараню за Ердель, што е дигнут изванредни порез, што се гради желѣзница, и свршує: „Ердель ће круни тврди бедем остати.“

Гроф Викенбург претреса нацрта адрессе, и ово примѣћує: што се тиче приятельства страних сила према Аустрии, то една подлежи іош великом изпиту, каква ће и докле ће приятелска остати. Ако ова свеза приятельства и далѣ остане, то ће бити фаланкс против свию споляшньих нападая; но он се слабо у то приятельство узда (овде мисли Пруску). Аустрия е свое подпуно повѣренѣ Пруской поклонила, ер е свою войску под нѣну команду ставила. Што се хтело, то се постигло. Херцогства су од туђег господареня ослобођена; а да Пруска исто тако (изкрено) мисли, ствар би давно свршена била. За Италию вели, да она без Француске никаква рата предузети неможе. Говори о финанциялной нужди, коіой треба штедньом у државним разходима основним реформама у порезу и стваранѣм нових извора за доходке, дизанѣм индустрие, радености, польодѣлства и трговине доскочити; споминѣ питанѣ о царини између Аустрие и Пруске, и изясньує се за то, да се изузетно станѣ у Галиции дигне.

Гроф Антон Ауерсперг, говори о адреси, да то ние код нас само обичай као у Енглеской, него да смо тим ради да до споразумлѣня дођемо. У смотреню угарског питаня, нада се, да ће се к желѣной цѣли доћи; а ако неби, онда вели, „ми смо оправдани пред Европом. Што се тиче немачког питаня, мисли да би найболя изкрена и честита федерация била; то е тако звани велико-немачки програм, чему е Нѣгово Величество иницияшиву дало. Слаже се са сазиванѣм „већег“ райхсрата. С одушевлѣнѣм говори о побѣдама наше войске на копну и на мору. Жели приятельску свезу с Пруском,

али само за поспѣх Нѣмачке; ер интереси обеју сила (Аустрие и Пруске) нису навек равновидни. Дивио би се, кад би се о нашем министрима рекло: они раде за Пруску.

Гроф Рехберг (бивши министар споляшньих послова), одговара грофу Ауерспергу. Нѣгов одговор прима се с похвалом и одобренѣм. Затим прелази на примѣдбе грофа Викенбурга.

Посланички дом.

(Сѣдница пета 10. нов.) Предсѣдник: Хазнер. На министарской клупи: Хайн, гроф од Калхберг, доцние Лассер и барон Бургер.

Предсѣдник явля, да су посланици Др. Зак (Чех) и свештеник Др. Били (Моравац) своє мандате положили.

Говорници: Др. Ташек, шеф секциє барон од Калхберг, Стефенс. Главни є предмет био о пограничном реципроцитету држава, сврху предмета кои билѣговини подлеже. Сѣдница се заключує у четврт на 12 сати.

Прорачун за 1865. годину.

Државно министарство: 31,104 350 фор. (1864. год. одобрено є 29,711.094 ф.)

1. Политична управа: 25,755.298 ф. (1864: 24,628 452 ф.), и то: Управа средоточна 660.723 ф. (651.724 фор.), Reichsgesetzblatt 42.503 ф. (27.826 ф.) генерална инспекция жандармерие 49.399 ф. (46.893 фор.), академия знанствености 63.000 ф. (63.000 ф.), геологично државно заведение 39.718 ф. (39.060 ф.), политична управа у круновинама 10,648.204 ф. (10,334.686 ф.), казними заводи 1,728.335 ф. (1,657.448 ф.), за звания грађевине 606.727 ф. (769.365 ф.), грађенѣ друмова 6,028.112 ф. (5,846.517 ф.), грађевине на води 2.649.364 ф. (2,517.254 ф.), земаньска жандармерия 1,731.035 ф. (1,582.559 ф.), нове грађевине за политичну управу и казниме заводе 250.000 ф. (250.000 ф.), званичне новине 330.455 ф. (212.637 ф.), диспозициони фонд 500.000 фор. (1864. 450.000 ф. ние у прорачун узет).

2. Просвѣта и наука: 5,049.052 ф. (3,194.402 фор.), и то просвѣта: 2,072.179 ф. (1.888.240 ф.), државна помоћ католичким вѣрозаконским заводима 1,555.801 фор. (1,476.718 фор.), прилози на р. католичку просвѣту 666.444 ф. (185.863 фор.), на евангеличку просвѣту 57.553 фор. (57.012 ф.), на православне просвѣтне цѣли 40.942 фор. (40.115 ф.), еквиваленти и други трошкови за просвѣтне цѣли 175.557 ф. (74.740 ф.), патронатска трошка 75.882 ф. (53.762 ф.); наука: 3,276.873 ф. (3,194.402 ф.), наиме: школски савѣтници 64.345 ф. (62 445 ф.), државна помоћ школским заводима 390.939 ф. (489.568 ф.), државна помоћ за учебне заводе 2,175.965 фор. (2,070.641 ф.), завод за науке и художества у ломбардо-млетачком краљевству 16.266 фор. (17.106 ф.), академия за изображаваюћа художества у Бечу 58.800 фор. (58.800 ф.), у Млеткама 36.142 фор. (36.000 ф.), централна комисия за испитиванѣ и одржанѣ грађевинских споменика 8000 фор. (8000 ф.), одржаванѣ старих споменика и подизанѣ нових 116.494 ф. (1864: први наслов 60.640 ф., други наслов пређе под финанц-министарством 159 300 ф.) заводи и прилози за научне цѣли 349.376 ф. (220.051 фор.), еквивалента и други трошкова за научне цѣли 18.326 ф. (5.248 ф.), патронатски трошкова 42.220 ф. (47.644 ф.).

ДОПИСИ.

Беч, 10. новембра.

Као што чуєм, враћа се ове недѣлѣ у Земун г. генерал барон Филиповић. (У четвртак вратио се овай на лађи заедно са епископом пакрачким госп. Никанором Груићем У.) Он са собом носи ближа опредѣленя, кад ће се разправни сабор сазвати.

Юче су польски посланици царевинског савѣта у своме клубу заключили, да интерпелираю министерство о обсадном станю у Галиции. Од добивеног, веле, одговора зависит' ће, хоће ли и надалѣ у Бечу остати. Сваком Славенину принадлежао он коіой му драго народности ове велике породице, мора много до тога стати, како ће се ово питанѣ рѣшити.

Идуће недѣлѣ починѣ у посланичком дому дебата о адреси, коя ће се цару послати. Надаю се, да ће се у три сѣднице до заключеня доћи.

Овдѣ држе и то са основом, да є пруски одговор у царинарском питаню са своим чисто формалним и притом у сваком погледу условним концесияма нашу владу яко увредио, коя имаюћи пред очима озбиљне материялне интересе не ће камен мѣсто хлѣба да узме. Ово питанѣ іош ние свршено, и имат' ће велики уплив и на политичне коштелациє.

Овде се явило, да се една експедиция талиянска спрема у ядранско море, коя рачуна на црногорску помоћ. (Ово се већ више пута поговарало, али се іош ни еданпут ние обистинило. Црногорци, не вѣруємо, да ће при садашньим околностима какве користи наћи у помаганю странке, коя одзива не налази ни код своє владе, а найманѣ код европских великих сила. Црна Гора треба да лечиране, добивене у последнѣм рату, и здрава да очекує час и згоду ослобођеня Херцеговине, Босне и осталим турско-славенских провинция. У.)

У Букурешту. 3. нов.

Познато вам є, да є иницияти̂вом кнеза Кузе проглашен еден закон о установленю окружни савета у саединѣним кнежевинама Ромуние. Цѣлє ове установе: воспоставка мѣстне самоуправе, свакога округа, под владиним суверенством.

Ромунски є народ с усхићенѣм поздравио ову установу, коя га над самим собом узвишава и правим га господаром чини, и за знак велике привнателности кою он своме господару реформатору дугує, рѣшио є: да у многим главниим варошима ове кнежевине подигне научне заводе и явна шеталишта, под именом Александра Іоана I. господара саединѣни кнежевина Ромуние.

— У интересу распространеня природословни наука у Ромунии, завело се у овопрестолной вароши едно друштво, под названѣм: „Друштво природословни наука у Букурешту.“ Ово се друштво дели на три одбора: Зоологични, ботанични и геологични, и нѣгове статуте потврдио є кнез своим декретом.

Како се редовне седнице изборне коморе Ромуние имаю отворити прве недѣлѣ идућег месеца декембра, то є кнез Куза едним своим декретом од 30. прошлога месеца сазвао окружне изборне колегие за 24. и 25. дан овога месеца, ради избора депутираца комере, коя ће се састояти из 94 варошки и 66 окружни, свега дакле из 160 депутираца. —

Нови Сад 10. Нов.

Г. генерал барон Филиповић и пакрачки епископ г. Никанор Груић вратили су се из Беча натраг. Као што нам наш редовни дописник бечки явля, г. генерал Филиповић носи са собом ближа опредѣленя, каде ће се разправни сабор отворити.

— У Црной Гори излазит' ће од нове године новине, кое ће уређивати родолюбиви пѣсник Сундечић.

— Чуємо, да є г. Вулпе наш последньи синод у Карловци снимио, и да ће дѣло до пролећа готово бити. Дѣло ће фино израђено бити, и зато га нашой публици препоручуємо.

У прошлу суботу свечано є прославлѣн био у овдашньой саборной цркви имендан Нѣног величества, царице Єлисавете. На свечаности присутствовали су ученици гимназие и свию нормалних школа.

Аустрия.

(Србски конгрес.) Као што „Пр. Цт.“ дознає савѣтованя у државном министарству о заключцима Карловачког сабора довршена су, и царски комесар Г. М. Барон Филиповић за неколико ће дана опет Беч оставити. Изглед є, да ће се србски расправни сабор скорим сазвати, и да ће се пре довршити но што се є мислило. (Нама о овой ствари іошт ништа ние познато. У.)

Србия.

Београд, 2. нов. Као што „Дебати“ међу осталим пишу, овде се уобште радо занимаю са проектом о желѣзници, коя би се имала споити са риечко-земунском линиом. Као што дописник дознає, предлози гр. Зичи у овом погледу биће од наше владе подпомогнути. Нѣгови предлози од год 1857. опет су из архива потражени, но будући да се од нови понуда яко разликую, то се ни мало не сумня, да се неће успѣти.

Грчка.

Атина 31. окт. Прорачун за год. 1865. показує приход од 28 и по милиона а расход од 27 мил. драхми. Предложитће се, да се умножи войска и ратна марина на 12000 люди. — Вицеадмирал Сахинис бивши аѣутант краля Отона умро є. — Француско желѣзничко друштво у Атини и Пиреусу пренело є своє право на едно енглеско друштво, кое ће речену линию за 6 месеци отворити. — Народна скупштина заключила є на поруку краљеву никаквом адресом неодговарати, почем є устав већем одобрен. — У Сири су многи банкротирали.

Русия и Польска.

Варшава, 5. нов. Тайни савѣтник сенатор Милутин кроз кратко време очекує се овде из Петрограда, камо є іошт пре неколко мѣсеци отишао, и сигурно ће собом пуну торбу нових наредби донети, кое ће управу преобразити. Ове су свакидашнѣ организациє права тегоба за землю; ер не само да млогостручну управу узнемирую, него отешчаваю управительима и управляним познаванѣ и праксу закона и наредби, и проузрокую забуну, коя є од велике штете по трговину, коя и она ко іоште од побуне главе дићи неможе. За ово сведоче селячке ствари код коих се незна шта є право и шта ние. — Кроз заграничне новине распрострта вѣст о одступаню грофа Берга іошт се истина одржава, али како ствари стоє, нити ће што од тог бити а іошт манѣ од повратка великог кнеза Константина и генерала Лидерса. —

Италия.

Као што „Гацетта ди Тренто“ од 5 о. м, явля, десио се пре едног дана у месту Баголино (у Ломбардии) крвав сукоб међу Пиемонтезким трупама и Гарибалдовцима. С обе стране било є доста мртвих и ранѣних; бой се тим свршио, да є еден део Гарибалдоваца похватан, а остали се разбегну.

Турински слободнячки журнали све већма мах отимлю. „Дирито,“ кои готово сваки дан узапѣен бива, донесе данас о Туринской влади од рѣчи до рѣчи следеће: Ова система неможе дуго обстати! Нѣна су изступлѣня такова, канда их луде, или дѣца чине.

Турин 5. нов. „Званичне новине“ следеће доносе: Одма у почетку покрета у Фриаулу, млоги гледаше да и владу у бой увуку. Влада є явно своє негодованѣ сбог покрета изјавила. Но средства саветованя и предосторожности не бѣше довольна, ер им, за руком пође, да яку чету на границу Фриаула и Тиролске баце. Близу стотину своєволяца похватано є и на силу обезоружано; правосудие мораће своє чинити. Влада се неће нити сама повући за бунтовницима, нити ће се од ньих дати срамотити.

Турин 5. нов. Моска ресумира дебату и том приликом вели: Цар се Наполеон већем єдаред изјаснио да он несматра Рим као мртву руку католичког свѣта, и он разлаже писмо од 31 мая у смислу Талиянском.

Милано, 4. нов. Поред свега тога, што Пиемонтезка влада, на бунтовничку партию строго пази, не само да врбовке за подпомаганѣ млетачког устанка еднако траю, него се већ више сасвим наоружани оделеня четеция на границу млетачку и тиролску искупила, чекаюћи само на знак да се бунтовницима у Млетачкой придруже. У Бергаму, Брешчии, Десензано па и сасвим близу границе у месту Мацамтаро налазе се сасвим устроени слободнячки депои, кои су опредѣлени да у Млетачку иду. Млађи син Гарибалдов задржава се час у Бергамо а час у Брешчии и Сало, чекаюћи тренутак, да се на чело бунтовника стави. Овай млад човек снева о лаворики, коя лако у куделю прорастити може. Знаменита помоћ долази бунтовничкой партии из Енглеске. У Лондону се прави прилози купе у корист млетачког бунтовничства. Из поузданог извора дознало се, да є Мацини 27. пр. м. едну мѣницу на кућу Биксио у Генуи добио, у вредности 1900 фунти штерлинга (една фунта штерлинга вреди 10 ф. а. вр.) кое су нѣгови приятельи за Млетачку искупили. Поред новаца добияю бунтовници и оружя из Енглеске, и увѣрило се да су Орсиниове бомбе, кое се у Млетачку увлаче, енглески фабрикат, те их овдѣ само споляшнѣ мало угладе. Познати енглески морски разбойник полковник Леард, понудио є Гарибалду, да едну енглеску легию у Лондону врбує за освоєнѣ Млетачке; Гарибалда є ову понуду одбио. —

О сукобу пиемонтезке войске са четецияма пишу из Млетака следеће: „Од неколико дана већ знало се, да є Гарибалдовац Бецци из Милана у Брешчиянску отишао да се тамо састане, гди га є оружѣ и цебана већ чекала, те да с едним слободнячким корпусом у Тиролску упадне. Већ 1. о. м. вияли су у Валтромпии сардински драгонери и безагльиери едну такову чету. 4. нов. стигну ову чету код Колли и Баголино, коя є на 400 люди нарастла, и растераю є. До 50 ньих буду ухваћени. — Од прве фриаулске чете предали су се добровольно троица, а од оне што код Бенцоне стаяше, ньих четрнаест. —

Пруска.

Берлин, 4. нов. Єдан приватан телеграм „Вандерера“ явля следећу изненадну новост: „Идеа од год. 1848. да се провинция Познаньска на народности подели опет є наново од министера Бизмарка покренута и то сада у споразумленю са Русиом. Преговори између г. Бизмарка и г. Оубрила данас су одпочели на темелю између Бизмарка и кнеза Горчакова утврђених точки.“ (Као што є познато, год. 1848. подѣлио є генерал Пфуси народности, кое од народне скупштине у Франкфурту одобрено буде. немачки део Познаньске прими се у немачки савез, и посланици немачке Познаньске буду у парламент пуштени.)

Ако се ова изненадна вѣст обистини, о чему іоште сумнямо, то се е Пруска рѣшила да на предузетом путу један корак напред учини, — кои е ако се нѣним званичним органима вѣровати може — у последнѣм рату као немачко народне интересе заступаюћи предузела. Аустрия се дабогме борила против Данске ер валяше повређене уговоре оправдати и задржава сада себи право освоителя, без да Шлезвичанима право одцепленя од Данске уступа. Али Пруска — као што рекосмо по изяви своє званичне пресе чиняше се да само немачке интересе у Шлезвику заступа, и зато е била склонѣна да Шлезвик по народности подели, на кое Аустрия нехтеде пристати.

Нова деоба великог войводства Познаньског по историчком са уговором од 1815. год. уямченом праву била би други корак на том стрмоглавом путу. Ми неможемо вѣровати да ће г. Бизмарк тим путем поћи, кои би показао непомирльиво неприятельство против цѣлокупности аустрийске.

Прилози на издржаванѣ срб. нар. позоришта год. 1864. Списак I.

По записнику екон. одсѣка бр. 124 (год. 1863) Нови Сад; гђ. Ана Продановића 20 ф. 17 н., бр. 10. (год. 1864.) Земун; читалиште 53 ф., бр. 13. Вел. Каньижа, скуплѣно 20 ф., бр. 15. Панчево, скуплѣно 300 ф. 12 н., бр. 16. Пешта, скупль. г. Наумом Лацковићем 69 ф. Нови Сад; трг. омладина чрез г. П. А. Касапиновића 39 ф. 90 н., бр. 17. Кикинда; скуплѣно 60 ф., бр. 32. Нови Сад; приликом домаће беседе од г. Косировића 9 ф. 40 н., бр. 33. Горньи Карловац, сакуплѣно у сватови 164 ф. 40 н, бр. 39. Нови Сад; „Дневник", по рачуну сувишак 2 ф. 75 н., бр. 40. Ст. Андрия; вечерня забава 250 ф., бр. 43. Беч; скуплѣно и послано г. А. Добрићем 82 ф. 10 н., бр. 45. Нови Сад; чрез г. Продановића из єдног друштва 1 ф. 42 н., бр. 60. Вуковар; чрез г. г. Косту Марковића и Косту Трумића 67 ф. 56 н., бр. 61. Горньи Карловац; скуплѣно чрез г. Давидовића 133 ф. 25 н., бр. 62. Пешта; чрез г. Наума Лацковића 77 ф. 75 н., бр. 63. Сисак; приложио г. Паво Котур 20 ф., бр. 64. Загреб; скуплѣно чрез г. г повѣренике 61 ф. 70 н., бр. 70. Триест; чрез г. Трифића 200 ф. 65 н., бр. 78. Нови Сад гђ. Мария Таранска и г. I, Г. Адамовић за април май и юни т. г. 2 ф. 50. н., бр. 81. Вршац; приликом бесѣде 40 ф., бр. 84. Кикинда; скуплѣно 67 ф. 55 н., од бесѣде 132 ф. 45 н, и 45 ф. 80 н., Свега 1921 фр 47 н.

Прилози на фонд срб. нар. позоришта.

Године 1864. Списак I.

По записнику ек. одсѣка бр. 1. Нови Сад; г. Петар Хелд и гђ. Терезия Хелд 15 ф., бр. 12. Обштина Туриска 160 ф., бр. 45. Нови Сад, г. Петар Хелд и гђ. Терезия Хелд 15 ф., бр. 56. Осѣк; скупили г. г. Марко Аксентиєвић и Софрон. Познановић 646 ф. 50 н. Приложници су: гг. Петар Іовановић 55 ф, Милош Георгиєвић 20 ф., Іов. Нешковић 55 ф., П. Баић 5 ф., Петар Молар 12 ф., Н. Витковић 26 ф., М. Миланковић вел. судац у Ђакову 5 ф., М. Песић 12 ф., Ђ. Мавродић 5 ф., Васа Аргировић 8 ф., Грегор Баић 20 ф., Пая Коларић (Србин западне вѣре) 2 дуката, Грегор Аргировић 12 ф., Соффо Познановић 10 ф., Тито Аргировић 1 ф., Анто Краић 13 ф., Влад. Бошияк 10 ф., Ката удов. Живановић 5 ф. Іован Марковић 5 ф., Браћа Костић 20 ф., Петар Вировац 10 ф., гђа Ана Вировац 25 ф., Елисавета удов. Тайчевић 1 ф., Гаврило Маринковић 2 ф., Конст. и Елисавета Девић 2 ф., Петар Пачирски трг. помоћник 10 ф., Текла Савић удов. 2 ф., Милош Сабльица 5 ф., Іов. Трифуновић 1 ф. Алекс. Георгиєвић 1 ф., Миіо Чапун трг. помоћник 1 ф., Павле Милић 2 ф., Іов. Кунст (Србин зап. вѣре) 22 ф. 35 н., Ант. Милић 22 ф. 35 н., Ник. Живановић 25 ф., Марко Аксентиєвић 50 ф., Коста Крестић 50 ф., Васа Живановић 50 ф., гђа Елена Поповићева за сина Арсения Радовановића 50 ф., бр. 82. Велики Бечкерек приликом даване беседе 200 ф. Свега 1.036 ф. 50 н. По последнѣм спису (66) било е концем год. 1863 свега прилога на фонд 61.631 ф. 57 ½ н. Тако чини сада сав прилог на фонд 62,668 ф. 7 ½ н.

Разне новости.

— Руски чувени и заслужни ђенерал Тотлебен задржаваће се іош коіи дан у Енглеской, где ће Манчистер и грофства среднѣ Енглеске посѣтити, затим полази у южну Европу. Овог ђенерала Енглези свуда са највећом одличношћу и приятности дочекую. Нѣму на чест давано е више гостби, при коіима е он своіим темельитим знанѣм и понашанѣм засведочио, да одликованѣ кое му у део пада, подпуно заслужує. Нѣгов ће спомен дуго у Енглеской остати.

— Пре неколико дана, дође у Сегедин една турска комисия ради набавляня коня. Кад су се од железнице удалили, узму една кола и пођу на ньима у варош; но улицом коіом су проћи морали, ние ни један фенѣр запалѣн био. Ньима на супрот (у мраку) ишла су друга кола врло брзо; и тако невидивши се сударе се тако, да е полковник из кола изкочио и тако се яко главом о један олук ударио, да е после два сата душу испустио. Овай се полковник звао Осман.

На Бечкой западной желѣзници прошле недѣлѣ десио се врло несретан случай. На путу код Блинденмарк-Кеммелбаха сусретну се две машине кое су собом робу носиле бр. 10 и бр. 15 и една о другу тако яко лупе да су се обе машине у землю зариле коіом приликом 5 люди на грозан начин живот изгубе, а шесторица буду ранѣни. Осим тога 18 кола буде сасвим раздроблѣно, а 16 манѣ или више оштећено. Као што „Салцб. Цт." явля угинуло е том приликом и 400 оваца.

Велика бура за кою смо пређе явили да е у Индии код Калкуте беснила, направила е само овой варошци штете на 270 милиона.

„В. Ц." пишу из Париза за следећу анегдоту: Кад су министри прошле недѣлѣ у комиен ишли деси им се следећа непогода. На мосту прегазе једно магаре, кое е једне селянке било, за кое іой у накнаду 200 франака даду, на то г. Фулд посмешльиво примѣти: „Ах господо, зашто се неможемо свию магараца, кои нам на путу стое, тако лако да опростимо?" Неки од нѣгови колега смеяше се, а неки опет кои Фулда за неучтивог држе, поцрвенише, и скупляше силом устне на осмеяк.

Єдан бечки штрангар изнашао е једну згоду, коя ће међ штрангарима праву буну начинити. Нѣму е испало за руком, майсторию изнаћи, како се одяко немора више натраг ићи при преденю, него напред, и са маньим трудом іош толико учинити.

У прайской Шлезии у месту Кунерсдорфу однешена е една ковачница у воздух. Люди кои на желѣзничком путу раде, оставе један цак барута у ковачници с коим се стѣне одвалюю, гди се запали и горню несрећу учини.

ТРГОВИНА.

ПЕШТА, 10 новембра. Време једнако благо и влажно. Пшеница здраво добро пролали, особито овдашньи воденичари яко е купую. Продано е 21,000 мерова. Цене су у оним сортама кое се найвише траже, особито средня сорта жита у 5 и 10 н. по мерову скочиле. За тежак еспап само 5 н. више плаћаю. Потиске пшенице 89—19 фун. продано е 1500 мер. по 3 ф. 35 нн за готове паре, а 3000 мерова по 3 ф. 35 новч. на три месеца, 5000 мерова 89 фун. тежк. по 3 ф. 28 нов. и 1900 мерова 89 фун. по 3 ф. 35 нов. 800 мер. 88—89 фун. по 3 ф. 17 и 1|2 нов. све на три месеца, 1800 мер. 87 фун. по 3 ф. за готове паре. На пештанской житной берзи цене овако стое: Банатска нова пшеница 86—88 фун 2.70—2.95 новч. Потиска 88—89 фун. 3 ф. 10—3 ф. 25 н. Та иста 89—90 фун. 3 ф. 25—3 ф. 35 нов. Байска 85—86 ф. 2 ф. 65 нов. — 2 фор. 80 нов. Раж, 78—81 фун. 1 ф. 80 — 2 ф. Єчам, 66—68 фун. 1.20 нов. Зоб, 46—48 фун. 1 ф. 25 нов. — 1 фор. 30 нов. Кукуруз 82—84 фун. 3 фор. — 3 фор. 30 нов. Репица у цени се никако неманя 5 фор. 50 — 5 фор. 75 нов. по мерову.

Свиньска пияца. Са села е дотерано 1976 ком., свиня продано 1622 комада по 25—27 и по новч. по фунти. Од ови е една партия од 150 ком. по 26 и по новч. фунта, за Грац продана.

Суве шльиве, турске. Овогодишньи продано е наново 1200 центи по 11 фор. Суве шльиве једнако довлаче, али са каквоћом овогодишньи суви шльива нимало задовольни нису, зато они трговци кои за границу носе принуђени су чекати на онай еспап, кои су за новембар месец заключили по 10 ф. 25 нов. шат больи буде.

КУЛА 8. нов. Сбог хрђави путова кои су од кише сасвим покварени, на нашой последньой недельной пияци, готово ништа ране довежено ние, и есеньи сезон за трговину у рани, може се слободно као довршен сматрати; овдашньи шпекуланти свое су магазине напунили, а страни трговци већа их е част већем нашу пияцу оставила. Време е једнако кишновито, станѣ зимски усева задовольно.

СИСАК, 8. нов. При яком довозу са стране била е радня у последнѣ време у рани врло жива. Жита е продано 25.000 мерова. Бечейско по 3 ф. 40 н. Марошко по 3 ф. 35—38 н. Потиска пшеница 3 ф. 37 н. Бечкеречка 3 ф. 5—15 н. Панчевачка 2 ф. 92 н. и Бачка али са млого горушице помешана 2 ф. 80 н. п. м. Зоб е такођер яко тражена и продано е 25000 мерова, банатске 48—51 фун. по 1 ф. 38—40 н. и 4000 мерова босанске по 1 ф. 20 н. по мерову. Кукуруза свега продано 3000 мерова разне сорте по 2 ф. 45—55 н. Єчма е продано 5000 мерова по квалитету од 1 ф. 75—90 н. по мерову.

Бечка берза од 13. новембра.

Дукати — — — — — — — — — — — — —	5.56
Сребро — — — — — — — — — — — — —	115.75

Бучена лутрия.

Будимска. 7. новембра. 37. 17. 16. 24. 88.

ОГЛАСИ.

Гимназални конкурс

на катедру свеобште историе и философ. пропедевтике у великой гимназии Карловачкой с годишньом платом од 600 ф. а. вр. на рок до 1. (13·) декембра ове године.

У Карловци 5. (17,) новембра 1864. Ч. 105.

Гимназие управительство

28—2—3

Обява.

Свето преображенски сабор ове године у Карловци држан, доле подписани верно е и истинито описао, и сва е од торжественог долазка ц. кр. повѣреника у Карловце, пак до края сабора говорена на разни мѣсти слова, као и дебате онако, као што су у собору држане, кое као посланик достовѣрно сам у свое време назначио, кое пак из новина наши извадио. Књига ће до 15 печатани табака имати и с концем месеца новембра печатана бити. Цѣна е 1 ф. а. вр. Умоляваю се господа протопресвитери и свештенство, а и сви любительи књижества, да би дѣло совокупителя на себе примили, и мени новце заедно с предчисленицима што скорие послати изволили. Ко 10 предчисленика пошлѣ добиће 11 књигу на дар. О важности овог занимльивог и за будућност управе ради потребног дѣла, кое ће народу нашем многе лепе, а многе и — свои посланика стране одкрити, не ћу напред говорити, пресуду ће народ наш после изреći и сваком свое по заслуги дати.

У Карловци 20. окт. 1864.

Павел Николић,

22—3—3 прота карловачки.

ПОЗИВ

НА ПРЕДПЛАТУ, НА НОВУ КЊИГУ

Двобой за вереницу

или

ДУШАН И ЛЮБИЦА.

Позоришна игра у 4 оделеня.

Да после рада одмор наступа, и да после одмора опет радити валя, то нас и здрави разум, а и само свакидашнѣ искуство учи. Почитаеми читательи! Што више перо пише, то се све већма тупи, а човек, што више пише, све већма изоштрава. Нема тог дивита у ком мастило усанути неће, ако се не досипа, нема ни тог човека кои ће писати а не погрешити. Я сам од неког времена овамо, писати почео, и изриком казати могу, да е мой првенац „Два црна крста" и „Одсвачег по нешто", цвет іош не развиеног књижевног пупољка, али ако се природа на нѣга осмене, и своим загрлием оснажига, може се повремено развити, и улепшати. Ако ми даклем поштовани читательи, ово дѣлце, онако жарко пригрле, као што сам га я приликом стварання — не жалећи око нѣга положени удвоени труд — уготовио, перо ће се мое изнова оснажити, а воля подмладити; а ако и сад по други пут, са позивом на предплату, цель мою промашим, дивит ће мой усанути, и рад ми прекинути. —

Ово дѣло, коє почитаемой публици, а нарочито дичним Србкиняма препоручуем, изнеће около 5—6 печатани табака, и коштаће у Аустрии 50 кр. а. вр. а у Србии 5 гроша.

Да би ово дѣло на време из печатнѣ изићи могло, умолявам родолюбиве скупителѣ да ми од последнѣг новембра о. г. новце и имена г. предуписника, у наплаћеним писмама пошлю, ер само тако ћу у станю бити, са књигама, што пре их послужити.

Предплата траје до конца новембра 1864.

Сваки родолюбиви г. скупитель, добия осму књигу на дар.

У Карлову последня пошта Беодра, на свете безмитне врачеве 1864.

Пая Ненадовић,

27—1—2 бележник.

ОГЛАС.

Подписани явля найучтивие поштованой публици, да од сви свети, т. г. познату гостионицу у дунавской улици „КОД ЦРНОГ КОНЯ" прима, и препоручує себе како овдашньим тако и страним поштованим гостима са добрим елом и пићем, уедно за стране и са намештеним и чистим собама.

За многобройну посѣту моли

У Новом Саду, 18. окт. 1864.

ТОМА ЂУРИЧАНИН

(22—3—3) угоститель.

Продая куће.

У Новом Саду у Темеринском сокаку на сред житне пияце под бр. 2772. лежећа кућа на продаю е. Ова кућа има 3 собе са сокака и једну собу с куйном из нутра једну велику авлию и у авлии другу кућу с две собе и куйном; има пространу капию са сокака и велику башту. — У добро зиданом подруму могу се 300 акова пића сместити. На кући има ерариалног займа у суми од 3655. фор. 60 кр. Уговорити се може с г. адвокатом Исаковићем у Новоом Саду. 26—3—3

Уредник и издаватель Петар Нинковић.

Брдотиском епископске књигопечатнѣ у Н. Саду.